

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

HOTĂRÂRE

PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII

**decretelor Președintelui Republicii Moldova din 8 iunie 2019 privind
desemnarea candidatului la funcția de Prim-ministru al Republicii
Moldova și privind numirea Guvernului Republicii Moldova**

(Sesizarea nr. 112a/2019)

CHIȘINĂU

8 iunie 2019

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
DECRETULOR PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA DIN 8 IUNIE 2019 PRIVIND
DESEMNAREA CANDIDATULUI LA FUNCȚIA DE PRIM-MINISTRU AL REPUBLICII
MOLDOVA ȘI PRIVIND NUMIREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

În numele Republicii Moldova,
Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dnei Raisa APOLSCHII,
dlui Aurel BĂIEȘU,
dlui Corneliu GURIN,
dlui Artur REȘETNICOV,
dlui Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 8 iunie 2019
și înregistrată pe aceeași dată,
Examinând sesizarea menționată în ședință publică,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea depusă la Curtea Constituțională pe 8 iunie 2019 de către domnii Vladimir Cebotari, Serghei Sîrbu și Igor Vreamea, deputați în Parlamentul Republicii Moldova, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și 38 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, referitoare la controlul constituționalității Decretelor Președintelui Republicii Moldova nr. 1171-VIII și nr. 1172-VIII din 8 iunie 2019 privind desemnarea candidatului la funcția de Prim-ministru al Republicii Moldova și, respectiv, numirea Guvernului Republicii Moldova.
2. Autorii sesizării îi solicită Curții Constituționale controlul constituționalității acestor decrete.
3. La ședința publică a Curții a participat dl deputat Igor Vreamea, unul dintre autorii sesizării.

ÎN FAPT

4. Pe 24 februarie 2019, în Republica Moldova au avut loc alegerile parlamentare în baza unui sistem de vot mixt.
5. Pe 9 martie 2019, Curtea a confirmat rezultatele alegerilor parlamentare din 24 februarie 2019 și a validat mandatele deputaților aleși (HCC nr. 4 din 9 martie 2019).
6. În termen de trei luni de la validare, până pe data de 7 iunie 2019, Parlamentul de legislatura a X-a urma să constituie organele de conducere ale

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
DECRETULOR PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA DIN 8 Iunie 2019 PRIVIND
DESEMNAREA CANDIDATULUI LA FUNCȚIA DE PRIM-MINISTRU AL REPUBLICII
MOLDOVA ȘI PRIVIND NUMIREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

Parlamentului și să formeze Guvernul Republicii Moldova. Pe 7 iunie 2019, Parlamentul de legislatură a X-a nu avea constituite organele de conducere ale legislativului și nu formase Guvernul Republicii Moldova.

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 85 Dizolvarea Parlamentului

„(1) În cazul imposibilității formării Guvernului sau al blocării procedurii de adoptare a legilor timp de 3 luni, Președintele Republicii Moldova, după consultarea fracțiunilor parlamentare, poate să dizolve Parlamentul.

(2) Parlamentul poate fi dizolvat, dacă nu a acceptat votul de încredere pentru formarea Guvernului, în termen de 45 de zile de la prima solicitare și numai după respingerea a cel puțin două solicitări de investitură.

(3) În cursul unui an, Parlamentul poate fi dizolvat o singură dată.

(4) Parlamentul nu poate fi dizolvat în ultimele 6 luni ale mandatului Președintelui Republicii Moldova, și nici în timpul stării de urgență, de asediu sau de război.”

Articolul 98 Învestitura

„(1) După consultarea fracțiunilor parlamentare, Președintele Republicii Moldova desemnează un candidat pentru funcția de Prim-ministru.

(2) Candidatul pentru funcția de Prim-ministru va cere, în termen de 15 zile de la desemnare, votul de încredere al Parlamentului asupra programului de activitate și a întregii liste a Guvernului.

(3) Programul de activitate și lista Guvernului se dezbate în ședința Parlamentului. Acesta acordă încredere Guvernului cu votul majorității deputaților aleși.

(4) În baza votului de încredere acordat de Parlament, Președintele Republicii Moldova numește Guvernul.

(5) Guvernul își exercită atribuțiile din ziua depunerii jurământului de către membrii lui în fața Președintelui Republicii Moldova.

(6) În caz de remaniere guvernamentală sau de vacanță a funcției, Președintele Republicii Moldova revocă și numește, la propunerea Prim-ministrului, pe unii membri ai Guvernului.”

ÎN DREPT

A. ADMISIBILITATEA

8. Curtea a reținut, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, că sesizarea privind controlul constituționalității Decretelor Președintelui Republicii Moldova nr. 1171-VIII și nr. 1172-VIII din 8 iunie 2019 privind desemnarea

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
DECRETULOR PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA DIN 8 Iunie 2019 PRIVIND
DESEMNAREA CANDIDATULUI LA FUNCȚIA DE PRIM-MINISTRU AL REPUBLICII
MOLDOVA ȘI PRIVIND NUMIREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

candidatului la funcția de Prim-ministru al Republicii Moldova și, respectiv, numirea Guvernului Republicii Moldova ține de competența sa *ratione materiae*.

9. De asemenea, conform articolului 25 lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, deputații în Parlament au competența de a sesiza Curtea Constituțională.

B. FONDUL CAUZEI

1. Argumentele autorilor sesizării

10. Potrivit autorilor sesizării, pe 8 iunie 2019, după expirarea termenului constituțional de trei luni (90 zile) în care Parlamentul de legislatura a X-a a avut posibilitatea să formeze organele de conducere ale legislativului și să formeze Guvernul Republicii Moldova, 61 de deputați s-au convocat într-o ședință și au votat formarea organelor de lucru ale legislativului și Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova pentru alegerea Președintelui Parlamentului.

11. Totodată, Președintele Republicii Moldova a desemnat candidatul pentru funcția de Prim-ministru prin Decretul din 8 iunie 2019. Ulterior, după acordarea de către un grup de deputați a votului de încredere candidatului pentru funcția de Prim-ministru, Președintele Republicii Moldova a numit Guvernul Republicii Moldova printr-un alt Decret din 8 iunie 2019.

12. Autorii sesizării consideră că Decretele Președintelui Republicii Moldova din 8 iunie 2019 contravin exigențelor stabilite de articolele 1, 2, 7, 63, 64, 74, 85 și 98 din Constituție.

2. Aprecierea Curții

13. Curtea observă că termenul de trei luni impus de alin. (1) al articolului 85 din Constituție reprezintă un termen-limită (de decădere), la expirarea căruia Parlamentul nu-și mai poate continua activitatea și trebuie dizolvat.

14. În jurisprudența sa constantă, Curtea a reținut existența unei obligații constituționale a Președintelui Republicii de dizolvare a unui Parlament inactiv odată cu apariția circumstanțelor care impun dizolvarea, *i.e.* odată cu expirarea termenului de trei luni (a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 30 din 1 octombrie 2013, § 75; Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 24 noiembrie 2015, § 37; Decizia Curții Constituționale nr. 13 din 16 decembrie 2015, § 17). Dispozițiile articolului 85 alin. (1) și alin. (2) din Constituție urmăresc restrângerea perioadei de criză politică și instituțională și asigurarea funcționalității organelor constituționale ale statului, iar prin atribuirea prerogativei Președintelui de a dizolva Parlamentul se evită obstrucționarea activității unei puteri în stat (a se vedea § 41 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 29 din 24 noiembrie 2015).

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
DECRETULOR PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA DIN 8 IUNIE 2019 PRIVIND
DESEMNAREA CANDIDATULUI LA FUNCȚIA DE PRIM-MINISTRU AL REPUBLICII
MOLDOVA ȘI PRIVIND NUMIREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

15. Tardivitatea cu care a acționat Parlamentul nu-i poate permite Curții, în calitatea ei de garant al respectării Constituției, să ignore limita temporală de trei luni impusă de Legea fundamentală.

16. Instituirea unor formalități și a unor termene în Constituție are în vedere buna-desfășurare a vieții politice. Parlamentul ales de către cetățeni pentru a forma un Guvern și pentru a legifera, dar care a optat pentru inactivitatea parlamentară trebuie sancționat, în mod corespunzător, prin dizolvare și prin organizarea de alegeri anticipate.

17. Desemnarea unui candidat la funcția de Prim-ministru și numirea unui Guvern ca urmare a unor proceduri care nu sunt caracterizate de bună-credință, de consultări plenare sau, *e.g.*, de transparență nu pot justifica eventuale excepții de la depășirea termenului instituit de Constituție, termen care reprezintă o restricționare legitimă a prerogativei prezidențiale.

18. În consecință, ignorarea de către Președintele Republicii Moldova a obligației sale constituționale de dizolvare a unui Parlament inactiv și emiterea unor decrete care iau o direcție opusă acestei obligații face ca aceste decrete să fie neconstituționale. Mai mult, numirea Guvernului s-a făcut având la bază o hotărâre a Parlamentului despre care Președintele cunoștea sau trebuia să cunoască că a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 8 iunie 2019.

19. Așadar, Decretul nr. 1171-VIII al Președintelui Republicii Moldova privind desemnarea candidatului la funcția de Prim-ministru și Decretul nr. 1172-VIII al Președintelui Republicii Moldova privind numirea Guvernului, din 8 iunie 2019, ignoră exigențele constituționale impuse atât de textul Constituției, cât și de jurisprudența constantă a Curții.

În baza articolelor 135 alin. (1) lit. a) și 140 din Constituție, 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 6, 61, 62 lit. a) și 68 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

HOTĂRĂȘTE:

1. *Se declară neconstituțional* Decretul Președintelui Republicii Moldova din 8 iunie 2019 privind desemnarea candidatului la funcția de Prim-ministru al Republicii Moldova.

2. *Se declară neconstituțional* Decretul Președintelui Republicii Moldova din 8 iunie 2019 privind numirea Guvernului Republicii Moldova.

HOTĂRÂRE PENTRU CONTROLUL CONSTITUȚIONALITĂȚII
DECRETULOR PREȘEDINTELUI REPUBLICII MOLDOVA DIN 8 IUNIE 2019 PRIVIND
DESEMNAREA CANDIDATULUI LA FUNCȚIA DE PRIM-MINISTRU AL REPUBLICII
MOLDOVA ȘI PRIVIND NUMIREA GUVERNULUI REPUBLICII MOLDOVA

3. Prezenta hotărâre este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 8 iunie 2019
HCC nr. 15
Dosarul nr. 112a/2019